

«هو الحکیم»

عنوان:

تکلیف و اراده از منظر کانت

دکتر باقر پورکاشانی

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى الْيَاصِحَابِ الزَّمَانِ

『@SERATEHAGHI』

تکلیف چیه؟ يك مفهوم عقلی هست، به تعبیری يك شهود عقلی هست! یعنی این طوری نیست که تکلیف از تجربیات خارجی نشأت بگیره. مثل نگاه آتئیستی‌ها یا ماتریالیستی‌ها که اخلاق رو جمعی انتزاع شده از خارجیات در نظر می‌گیرن! بلکه نه! این حکم خود عقل لحاظ می‌کنه تکلیف رو. يك عبارتی از ایشون (کانت) دیدم که این رو نوشتن؛ ایشان می‌گه: من خواب می‌دیدم و می‌پنداشتم زندگی بهره‌مندی‌ست، چون بیدار شدم دیدم زندگی تکلیف است! لذا ایشان مؤاخذه می‌کنه کسانی که برخلاف تکلیف عمل می‌کنن؛ هم خودش رو توبیخ می‌کنه اگر مخالف تکلیف بخواد عمل بکنه و هم دیگران رو توبیخ می‌کنه. بعد از شهود این تکلیف، به واسطه‌ی این عقل چه چیزی مطرح می‌شه؟ اراده مطرح می‌شه! اختیار مطرح می‌شه! یعنی هم اراده و هم تکلیف، این‌ها در ارتباط با شهود عقلی، یافت عقلی هست.

بحث اراده رو که ایشان مطرح می‌کنه فراوان می‌گه مراد
ما از اراده چیه؟ اراده یعنی اراده‌ی مطابق با تکلیف،
چه اراده‌ای هست؟ می‌گه اراده‌ی نیک هست! اراده‌ی
خوب هست! ایشان در آغاز کتاب «بنیاد مابعدالطبیعه»
در ارتباط با اخلاق می‌گه: هیچ‌چیز را در جهان و حتی
بیرون از جهان نمی‌توان در اندیشه آورد که بی‌قید و شرط
خوب دانسته شود مگر نیت یا اراده‌ی خوب!